

повинні вміти самостійно оцінювати свої знання, тим самим, надаючи можливість закріпити вивчений матеріал і проаналізувати власний розвиток.

На лабораторних заняттях при вивченні дисципліни експлуатація машин та обладнання використовуються методи «два аспекти і одне побажання» «узагальнення в одній пропозиції», «узагальнення в одному слові», які розвивають навички оцінювання і створюють сприятливу атмосферу в підгрупі. В ході самоперевірки здобувачам вищої освіти пропонувалося порівняти свою роботу з іншими, відмітити два аспекти, які їм сподобалися, і одне побажання, яке, на їхню думку, поліпшить роботу («два аспекти і одне побажання»), знайти відмінності, пояснити розбіжності, проаналізувати, зробити висновки, а потім повернутися до своєї роботи і скорегувати її.

Важливість само оцінювання полягає не лише в тому, що здобувач вищої освіти може побачити сильні і слабкі сторони своєї роботи, але і в тому, що на основі осмислення цих результатів отримує можливість спланувати власну програму подальшої навчальної діяльності.

Усі види оцінювання, допускають використання ретельно розроблених критеріїв для організації оцінювання лабораторних робіт здобувачів вищої освіти. «Критерій — ознака, на підставі якої проводиться оцінювання, визначення або класифікація чого-небудь; згідно якому робиться оцінка або вибір після вимірювання» [2]. Оцінювання з використанням критеріїв дозволяє зробити даний процес прозорим і зрозумілим для усіх учасників освітнього процесу. Таким чином, на лабораторних заняттях з навчальної дисципліни були розроблені наступні критерії само оцінювання:

1) Виконання завдань групою - співпраця в групі (розподіл і виконання обов'язків), розкриття теми, презентація роботи;

2) Особиста діяльність кожного учасника групи - виконував свої обов'язки в групі, надавав допомогу учасникам групи, пропонував аргументовані ідеї уважно слухав інших, брав участь в обговоренні, коментував і доповнював виступ інших учасників групи і так далі

Як показав досвід, розробка критеріїв сформувала у здобувачів вищої освіти позитивне відношення до оцінювання і підвищила їх відповідальність за досягнення результату.

У завершальній частині лабораторного заняття проводиться рефлексія, яка дозволяє забезпечити викладачу і здобувачу вищої освіти швидкий зворотний зв'язок і отримати відповідь на наступні питання: «Що ми дізналися? Які відчуття у нас виникали? Що нам не вдалося? Чому нам це було важливо? Наскільки ми були креативними? Які основні результати нашої роботи?».

Для поліпшення якості освіти сучасне оцінювання повинне бути: зрозумілим всім учасникам освітнього процесу; гнучким; багато інструментальним; психологічно комфортним; багатоскладовим.

Висновок

Кардинальні зміни у всіх сферах життя суспільства висувають нові вимоги до процесу освіти, професійної майстерності викладача, який повинен бути затребуваний на ринку освітніх послуг як висококваліфікований фахівець, що володіє новітніми методиками і технологіями навчання, рефлексією своєї

педагогічної діяльності, творчо мислячий, такий, що усвідомлює соціальну значущість своєї праці. Саме такий викладач здатний забезпечити ефективний „озвук здобувача вищої освіти. В рамках вирішення даної проблеми виникає необхідність використання нових підходів в професійній підготовці майбутніх фахівців з Агроінженерії.

Список використаних джерел

1. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344/2013 // Урядовий кур'єр. - 2013. - 4 липня - С. 2.

2. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Вид. 2-ге, доп. і виправлене. - Рівне: «Волинські обереги», 2011. - 552 с.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Дрожчина О.У., старший викладач

Метою вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є набуття здобувачем вищої освіти компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити незвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у здобувачів вищої освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку; надання знань, умінь, компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на об'єктах господарської діяльності, формування відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

За умов існування у нашій країні адміністративно-командної системи, впровадження науково-технічних досягнень визначалось тільки їх економічною ефективністю. У відповідності з нею і була розроблена концепція безпеки виробничого середовища, яка повинна досягатися за рахунок знання і дотримання вимог законів і нормативних актів з питань безпеки, у більшості розроблених післяаварійних ситуацій. Реалізація такої концепції знизила відповідальність людини за власну безпеку і, відповідно, загальний рівень безпеки, адже стрімкий розвиток науково-технічного процесу не давав можливості передбачити в нормативних документах всі можливі небезпечні ситуації. Все це призвело до виникнення протиріч між науково-технічним і соціальним прогресом, а саме зростання соціально-політичної напруженості в суспільстві і створення складних в управлінні виробництв, технічних засобів і систем, використання людських і природних ресурсів, небезпечних для самої людини і навколишнього середовища [2].

В нашій країні за 9 місяців 2018 року зареєстровано 3549 потерпілих від нещасних випадків на виробництві, з них 260 – смертельних. Причинами нещасних випадків на виробництві в основному є ігнорування та порушення

норм і правил охорони праці, службова недбалість, низький рівень організації праці, експлуатація основних засобів, що знаходяться у критичному стані. А це все лежить у площині культури виробничої безпеки і лягає важким тягарем на економіку держави та суспільство в цілому.

Тому в процесі професійної підготовки майбутнього фахівця необхідно сформувати у його свідомості культуру безпеки.

Сучасна концепція безпеки життєдіяльності базується на досягненні прийняттого (допустимого) ризику. Її сутність полягає у прагненні створити такий малий ризик, який сприймає суспільство у цей час, виходячи з рівня життя, соціально-політичного та економічного становища, розвитку науки та техніки. Через це навчання з питань безпеки життєдіяльності та охорони праці треба розглядати як формування культури, гуманного світосприйняття та переконання про можливість встановлення гармонійних відносин між людиною, технікою і середовищем. Адже аналіз надзвичайних ситуацій в Україні свідчить, що більшість із них зумовлена соціальними причинами: низька культура, порушення норм етики та моралі. Враховуючи той факт, що набуття сукупності загальнокультурних та професійних компетенцій з безпеки життєдіяльності та охорони праці є необхідною умовою безпечної поведінки людини, цим питанням приділяється велика увага в освітній сфері.

При аналізі освітнього аспекту у процесі формування культури особистості, відмічається, що у критичних і кризових для суспільства ситуаціях найбільш важливим полем формування людини є культура [1]. Отже, освітній процес повинний мати якомога більший культурний простір як необхідну умову розширення можливостей для виживання, тому що поєднавши зміст освіти з культурними надбаннями, людина матиме можливість встояти і вижити у несприятливих умовах або у кризових ситуаціях.

Відповідно, ситуація, яка склалась нині в освіті характеризується інтеграцією двох процесів (культурного і освітнього), у результаті чого багато дисциплін, у тому числі і дисципліна «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», опинилися у єдиному культурному полі і освіченою людиною вважається не тільки компетентна та поінформована, а, у першу чергу, – культурна людина. Таким чином, успішного вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я працівників в умовах будь-яких небезпечних ситуацій можна досягнути шляхом формування нового світогляду, системи ідеалів і цінностей, норм і традицій безпечної поведінки, тобто становлення цілісної культури безпеки як елемента загальної культури, що дозволяє реалізувати захисну функцію людей.

В Україні концепція культури безпеки системно впроваджується в галузі господарської діяльності, що потребує вдосконалення професійної освіти з безпеки життєдіяльності та охорони праці у вищих навчальних закладах. У навчальних програмах дисциплін «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Охорона праці в галузі та цивільний захист», які запроваджені для викладання у вищих наукових закладах, не враховані вимоги системного підходу до набуття майбутніми фахівцями сукупності загальнокультурних та професійних компетенцій з безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Програми передбачають вивчення питань, які стосуються, в основному, формування загальнокультурних компетенцій на колективному (професійному) рівні. Так за навчальною програмою дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» загальнокультурні компетенції охоплюють культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності; знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання; вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

За рекомендаціями МАГАТЕ поліпшення стану безпеки на підприємстві пропонується здійснювати з використанням системного підходу у три етапи: застосування на підприємстві запропонованих фахівцями з безпеки технічних систем контролю ризиків, впровадження роботодавцем на підприємстві системи управління охороною праці і, нарешті, формування у кожного працівника особистої відповідальності за безпеку [1].

Отже, навчальна програма дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» не враховує вимоги системного підходу до формування загальнокультурних компетенцій з безпеки життєдіяльності та охорони праці і передбачає, в основному, вивчення питань, які стосуються їх формування на колективному (професійному) рівні.

Список використаних джерел

1. Зоріна М. О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2010. № 8. С.149-153.
2. Кобилянський О.В. Формування культури безпеки у студентів вищих навчальних закладів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. С.78-85.

ЯКІСТЬ ОСВІТИ У ЗВО У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Опара Н.М., к.с.-г.н., доцент

Освіта і наука є основними складовими прогресу суспільства, які забезпечують індивідуальний розвиток особистості, майбутнього фахівця, творять інтелектуальний, духовний та виробничий потенціал суспільства.

Удосконалення системи освіти та підвищення якості професійної підготовки фахівців в Україні — соціальна проблема, вирішення якої допомагає у приведенні освіти у відповідність до нових соціально-економічних вимог, визначенні пріоритетних напрямів освітньої політики, стратегії і тактики дій відповідно до потреб суспільства і ресурсів держави, створенні освітянських